

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/151/2020
Identifikačné číslo spisu:	7116214305
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7116214305.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne L.. G. Z., nar. XX.X.XXXX, H., O.. F.. Š. XXX/XXX, zastúpenej Mgr. Evou Kováčechovou, advokátkou, Advokátska kancelária, Banská Bystrica, Komenského 21, proti žalovanej Správe ciest Košického samosprávneho kraja, Košice, Námestie Maratónu mieru 1, IČO: 35 555 777, o zaplatenie 9.286,50 eur istiny s prisl., vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 13 Cpr 3/2016, konajúc o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 CoPr 5/2019 zo dňa 13. mája 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 CoPr 5/2019 zo dňa 13. mája 2020 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom sp. zn. 13 Cpr 3/2016 zo dňa 6.12.2018 žalobu žalobkyne zamietol a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 13. mája 2020 sp. zn. 9 CoPr 5/2019 potvrdil rozsudok a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd tým, že sa stotožnil so záverom súdu, že žalovaná oznámila žalobkyni výšku a zloženie funkčného platu, čo, o.i. vyplynulo aj z rozhodnutia o plate z 1.7.2011, ktorým rozhodnutím žalovaná určila s účinnosťou od 1.7.2011 žalobkyni funkčný plat, ktorý pozostával len z tarifného platu podľa § 7 cit. zák. vo výške 480,50 eur. V konaní nebolo sporné, že rozhodnutie o plate žalobkyni napokon žalovanou nebolo doručené, čo žalovaná ani netvrdila, iba tvrdila, že žalobkyni mal rozhodnutie o plate z 1.7.2011 doručiť L.. N.. N. - vedúci strediska spolu s výpoveďou z pracovného pomeru, ktoré prevzatie uvedenej listiny mal potvrdiť svojim podpisom. Napokon je zrejmé, že žalobkyňa odmietla prevziať výpoveď z pracovného pomeru danej jej žalovanou, ktorá mala byť doručovaná spolu s rozhodnutím o plate z 1.7.2011. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu, že celkový nárok na náhradu mzdy žalobkyne za obdobie od 1.11.2011 do 19.8.2013 bol spolu 10.352,59 eur, vychádzajúc z rozhodnutia o plate z 1.7.2011 o určení funkčného platu vo výške 480,50 eur, že po odpočítaní už vyplatenej náhrady mzdy žalovanou vo výške 5.766,00 eur v septembri 2013 a čiastočnom uznaní tohto nároku 4.586,59 eur,

spolu žalovaná žalobkyni zaplatila sumu, na ktorú mala žalobkyňa titulom náhrady mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru v sume 10.352,59 eur nárok, že jej vyplatila úroky z omeškania vo výške 1.818,65 eur vo vyššej sume, keďže žalobkyňa si ich uplatnila v sume 665,15 eur, že žalovaná žalobkyni jej nárok v celom rozsahu vyplatila. Odvolací súd, o.i., poukázal aj na súdnu prax, že bolo v plnej kompetencii zamestnávateľa rozhodnúť o tom, či prizná svojmu zamestnancovi osobný príplatok alebo mu ho odníma a je zrejmé, že osobný príplatok je nenárokovateľnou zložkou mzdy. Súdna prax (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR 5 Cdo 128/2016) sa zjednotila aj na tom, že podľa § 4 ods. 7 zákona č. 553/2003 Z.z. zamestnávateľ je povinný písomne oznámiť zamestnancovi výšku a zloženie funkčného platu pri uzatvorení pracovnej zmluvy, pri zmene druhu práce alebo pri úprave funkčného platu, že nie je vylúčené, aby o zmenách osobného príplatku rozhodol priamo zamestnávateľ, ktorý tieto rozhodnutia, či už vo forme oznámenia o výške funkčného platu (prípadne v inej písomnej forme) vydáva ako jediný oprávnený, že pri opačnom výklade by mohlo dochádzať k situácii, že príslušný vedúci pracovník svojvoľne nikdy návrh nepodá a zamestnávateľ ako jediný oprávnený účastník v pracovnoprávných vzťahoch vo vzťahu k zamestnancovi, by nemohol príplatok ani pri splnení všetkých predpokladov, len pre tento žalobkyňou tvrdený formálny nedostatok priznať.

Podľa § 10 ods. 1 a 3 cit. zák. zamestnancovi na ocenenie osobných schopností, dosahovaných v pracovných výsledkoch alebo za vykonávanie práce nad rámec pracovných povinností možno priznať osobný príplatok, o priznaní osobného príplatku, jeho zvýšení, znížení alebo odobratí rozhoduje zamestnávateľ na základe písomného návrhu príslušného vedúceho zamestnanca.

Podľa odvolacieho súdu v predmetnej veci nebolo sporné z hľadiska skutkového, že oznámením o výške funkčného platu z 1.7.2011 - rozhodnutie o plate vydané žalovanou z 1.7.2011 bol žalobkyni znížený funkčný plat na 480,50 eur s účinnosťou od 1.7.2011, ktorý pozostával z tarifného platu podľa § 7 cit. zákona v sume 480,50 eur, v ktorom rozhodnutí už chýbal údaj o osobnom príplatku žalobkyne a príplatku za starostlivosť a vedenie služobného motorového vozidla. Uvedeným rozhodnutím z 1.7.2011 bol odňatý žalobkyni osobný príplatok a rovnako aj príplatok za starostlivosť a vedenie služobného motorového vozidla, čím došlo k redukcii, resp. zmene funkčného platu určeného z obdobia pred 1.7.2011, ktorý jej bol určený vo výške 766,00 eur.

Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalobkyne, že uvedené rozhodnutie o plate z 1.7.2011 je neplatné z dôvodu, že jej nebolo doručené. K uvedenému je potrebné uviesť a stotožniť sa s vyjadrením žalovanej, poukazujúc na znenie § 4 ods. 7 zák. č. 553/2003 Z.z., avšak aj na to, že povinnosť písomne oznámiť výšku a zloženie funkčného platu zamestnancovi, neznamená povinnosť doručiť mu toto oznámenie do vlastných rúk. Zák. č. 553/2003 Z.z. a zák. č. 552/2003 Z.z. neobsahujú špeciálnu úpravu o doručovaní (lex specialis), preto sa pri doručovaní z princípu subsidiarity využíva právna úprava obsiahnutá v Zák. práce, teda zák. č. 311/2001 Z.z.

Podľa § 38 ods. 1 Zák. práce písomnosti zamestnávateľa týkajúce sa vzniku, zmeny a skončenia pracovného pomeru alebo vzniku, zmeny a zániku povinností zamestnanca vyplývajúcich z pracovnej zmluvy musia byť doručené zamestnancovi do vlastných rúk. To platí rovnako o písomnostiach týkajúcich sa vzniku, zmien a zániku práv a povinností vyplývajúcich z dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru. Písomnosti doručuje zamestnávateľ zamestnancovi na pracovisku, v jeho byte alebo kdekoľvek bude zastihnutý. Ak to nie je možné, možno písomnosť doručiť poštou ako doporučenú zásielku.

Z hľadiska platnosti rozhodnutia o plate z 1.7.2011 je skutkové zistenie súdu prvej inštancie postačujúce a rovnako aj jeho právny záver na to, aby bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené ako vecne správne. Navyše je potrebné poukázať aj na to, že pokiaľ je zamestnancovi stanovený plat jednostranným opatrením zamestnávateľa, ktoré je zamestnávateľ povinný vydať písomne (§ 4 ods. 7 zákona č. 553/2003 Z.z.), nie je nedostatok písomnej formy tohto právneho úkonu dôvodom jeho neplatnosti. Z uvedených dôvodov sa možno stotožniť so skutkovými, ako aj právnymi závermi súdu, že zák. č. 553/2003 Z.z. nesankcionuje nedoručenie rozhodnutia o plate neplatnosťou tohto rozhodnutia. Na podporu uvedeného záveru svedčia aj ďalšie dôkazy, ktoré nepriamo podporujú to, že o výške platu sa žalobkyňa dozvedela aj z tzv. výplatných pások, ktoré prevzala za mesiace júl, august, september a október 2011, čo sama potvrdila v konaní pred súdom prvej inštancie. Tvrdenia žalobkyne, že uvedené rozhodnutie o plate z 1.7.2011 bolo urobené účelovo a dodatočne, sú len dohadmi a ničím nepodloženými špekuláciami. Skutočnosť, že existovalo rozhodnutie o plate z 1.7.2011 súdu správne svedčilo aj to, že pri spracovaní mzdy žalobkyne za obdobie od júla do októbra 2011 z neho

zamestnávateľ vychádzal pri vypočítaní mzdy žalobkyni za toto obdobie.

Odvolačný súd sa stotožnil aj so záverom okresného súdu, vychádzajúc z vykonaného dokazovania, že príplatok za starostlivosť a vedenie služobného motorového vozidla, na ktorý si žalobkyňa uplatňovala nárok podľa § 14b zákona č. 553/2003 Z.z. jej nepatrí. Tvrdenie žalovanej, že používala zverené motorové vozidlo aj v mesiacoch júl a august 2011, by o.i., neznamenal samo o sebe, že jej po 1.7.2011 uvedený príplatok vo výške 16,50 eur mesačne patril, pričom z rozhodnutia o plate z 1.7.2011 vyplýva, že jej tento príplatok bol odňatý, ktoré rozhodnutie bolo vydané v intenciách a oprávneniach, ktoré priznáva zákon zamestnávateľovi. Odvolačný súd poukazuje, o.i., aj na listinný dôkaz - mail z 1.7.2011, z ktorého súd podporne vychádzal, v ktorom oznámil L. N. - vedúci strediska v Trebišove na riaditeľstvo do Košíc, že žalobkyňa odovzdala zverené motorové vozidlo Ford Transit Conect na referát dopravy. Pokiaľ by motorové vozidlo žalobkyňa aj používala po 1.7.2011, neznamená to, že jej tento príplatok patrí, keďže ide o položku funkčného platu, ktorá jej patrí avšak len v tom prípade, ak jej bola priznaná a nebola zamestnávateľom odňatá.

Rovnako sa odvolačný súd stotožnil s právnymi a skutkovými závermi súdu prvej inštancie, že odmena pri príležitosti životného jubilea - 50 r. bola žalobkyni vyplatená žalovanou v správnej výške vo výške jej funkčného platu 480,50 eur. K správnym dôvodom uvedeným v rozhodnutí súdu prvej inštancie je potrebné dodať, že odmena je nenárokovateľná položka upravená v § 20 zák. č. 533/2003 Z.z.

Podľa § 20 ods. 1 písm. c) zák. č. 533/2003 Z.z. zamestnávateľ môže poskytovať zamestnancovi odmenu za pracovné zásluhy pri dosiahnutí 50 rokov a 60 rokov veku až do sumy jeho funkčného platu. Vychádzajúc z citovaného ustanovenia vyplýva, že aj odmeny nárokované žalobkyňou za r. 2011 a to prvý a druhý polrok a prvý polrok a druhý polrok r. 2012 v sume 1.500,00 eur sú položky, na ktoré nie je právny nárok. V prípade, že zamestnávateľ uvedené odmeny zamestnancovi neposkytne, nemožno konštatovať, že porušil svoje povinnosti a že by mu z toho titulu vznikla škoda tak, ako to tvrdí žalobkyňa.

Z uvedených dôvodov odvolačný súd rozsudok potvrdil ako vecne správny. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces). Navrhla zrušiť rozsudok okresného aj krajského súdu a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Žalobkyňa uviedla, že súd nesprávne vychádzal z rozhodnutia o plate z 1.7.2011, ktorým jej mal byť údajne odňatý osobný príplatok, ako aj príplatok za starostlivosť a vedenie služobného motorového vozidla a ktorého samotnú existenciu počas celého konania spochybňovala. Opätovne zdôraznila, že 1.7.2011 jej nemohol byť odňatý celý osobný príplatok, keďže v tom čase ho už ani k dispozícii nemala, pretože jej ho žalovaná odňala na dobu neurčitú z dôvodu porušenia pracovnej disciplíny rozhodnutím z 13.6.2011. Trvala na tom, že osobný príplatok jej odňatý nebol a preto má zákonný nárok na jeho vyplatenie, keďže jej bol priznaný. Poukázala na to, že rozhodnutie o plate z 1.7.2011, ktorým jej žalovaná odňala osobný príplatok, ako aj príplatok za starostlivosť a vedenie služobného motorového vozidla bolo vyhotovené žalovanou dodatočne. V súvislosti s tým poukázala na výpoveď svedka Ing. N., na základe čoho záver súdu o existencii rozhodnutia o plate z 1.7.2011 v čase doručovania výpovede vyvedený z týchto dôkazov považuje za nelogický. Poukázala na výpoveď svedka Ing. B. N., ktorý potvrdzuje to, že poprel, že by spolu s výpoveďou jej doručoval aj iné písomnosti, napr. aj rozhodnutie o plate. Zdôraznila, že v konaní, v ktorom sa rozhodovalo o neplatnosti skončenia jej pracovného pomeru na podklade rozhodnutia z 13.6.2011, ktorým sa jej odňal osobný príplatok za obdobie od 1.5.2011 na neurčito, nielen na dobu dvoch mesiacov. Poukázala na to, že s údajným rozhodnutím o plate z 1.7.2011 nebola oboznámená, že bolo v rozpore s § 4 ods. 7 zákona č. 553/2003 Z.z., že žalovaná písomne neoznámila výšku a zloženie funkčného platu pri jeho zmene. Ďalej uviedla, že súd nesprávne právne posúdil § 4 ods. 7 cit. zákona, keď ho vyložil tak, že písomné neoznámenie o zmene funkčného platu nemá za následok neplatnosť takéhoto rozhodnutia, že týmto výkladom poprel akýkoľvek jeho význam a postupoval zároveň v rozpore s čl. 2 tretia veta Zák. práce.

Poukázala na to, že v rozhodnutí o plate z 01.07.2011 nie je uvedené evidenčné číslo, ktoré žalovaná normálne pridáva dokumentom v elektronickom dokumentačnom systéme na základe registrátneho

poriadku.

Podľa žalobkyne závery súdov sú v hrubom rozpore so skutkovým stavom a vykonaným dokazovaním a rozhodnutia oboch súdov sú zmätočné, arbitrárne a z ústavného hľadiska neakceptovateľné, pričom zakladajú porušenie práva na spravodlivý proces nakoľko sa v rozhodnutiach nevysporiadali s podstatnými tvrdeniami procesných strán.

4. Žalovaná navrhla dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietnuť. Rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne a stotožňuje sa s ním.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 C. s. p.), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

7. Podľa § 420 C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. z dôvodu, že nesprávnym procesným postupom súdov bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, nakoľko ani prvostupňový a ani odvolací súd sa nevysporiadali s jej podstatnými argumentami a vykonanými dôkazmi a rozhodnutia súdov neobsahujú riadne odôvodnenie prijatých záverov.

9. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní (pred odvolacím súdom) došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

10. V zmysle zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu (R 2/2016) prijatého ešte za skoršej právnej úpravy občianskeho súdneho konania „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016) a výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska - pokiaľ ide o jeho druhú vetu, hovoriacu o nedostatku dôvodov rozhodnutia ako o postupe súdu odnímajúcim účastníkom konania možnosť konať pred súdom - nedotkli, preto ho v tomto smere (pokiaľ ide o jeho druhú vetu) treba považovať naďalej za aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

11. V napadnutom rozhodnutí krajského súdu sa odvolací súd skutočne nevysporiadal s podstatnou odvolacou argumentáciou žalobkyne, ktorá sa týkala jednak samotného platového dekrétu z 1.7.2011 a jeho doručenia žalobkyni v písomnej podobe, a to aj s ohľadom na výpoveď svedka L.. N.. N., ktorý jej mal doručovať výpoveď. Zároveň sa súd argumentačne nevysporiadal s platovým dekrétom z 1.7.2011 a to vo vzťahu k platovému dekrétu z 13.06.2011, ktorým bol žalobkyni odňatý osobný príplatok na neurčito a ako mohol byť tento odňatý príplatok (dekrétom z 13.6.2011) odňatý opäť nedoručeným dekrétom z 1.7.2011.

12. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015) a na tom zotrváva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2 Cdo 5/2018, 3 Cdo 146/2018, 8 Cdo 70/2017).

13. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C. s. p.). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúci za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 C. s. p.).

14. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.